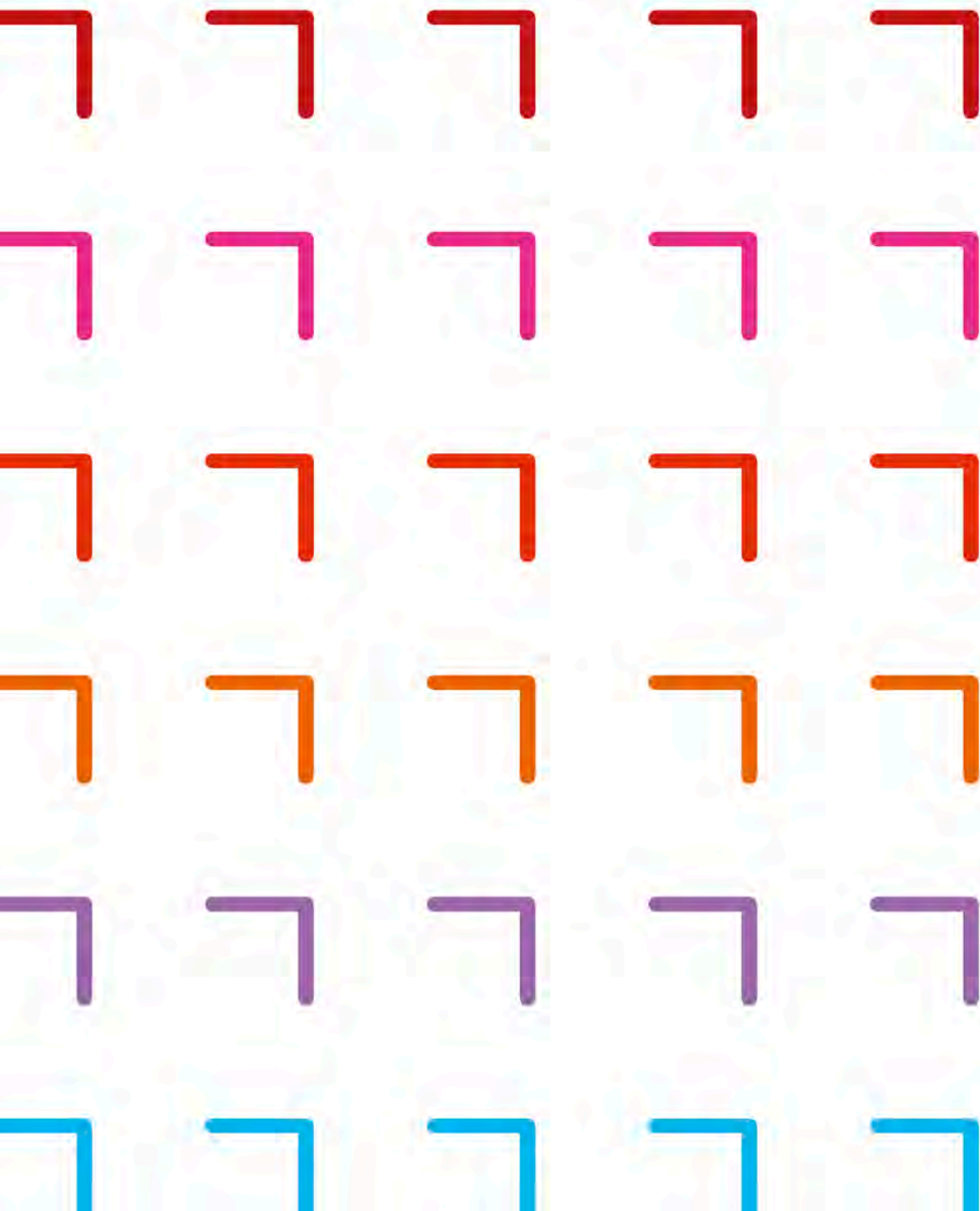

ADVIES 184
CONCEPTNOTA VLAAMS
KLIMAATSBELEIDSPAN
2013-2020
28 MAART 2013

ADVIES 184
CONCEPTNOTA VLAAMS
KLIMAATSBELEIDSPLAN
2013-2020
28 MAART 2013

INHOUD

SAMENVATTING

EXECUTIVE SUMMARY

SITUERING

ADVIES

1. **EEN GECOÖRDINEERDE AANPAK IS NOODZAKELIJK**
2. **HET VLAAMS KLIMAATBELEIDSPAN IS NIET EMPIRISCH GEVALIDEERD EN EEN LANGETERMIJNVISIE EN EEN MAATSCHAPPELIJKE EN EEN FINANCIËLE KOSTEN-BATENANALYSE ONTBREKEN**
 - 2.1. **Gebrek aan langetermijnvisie tot 2050**
 - 2.2. **Gebrek aan een afdoend financieringsplan**
 - 2.3. **Compensatiemechanisme voor indirecte weglekeffecten industrie**
3. **MOGELIJKHEDEN VAN ONDERZOEK EN INNOVATIE ONVOLDOENDE BENUT**
4. **ADVIEZEN VAN INNOVATIEREGIEGROEPEN ONVOLDOENDE BENUT**

SAMENVATTING

Op 1 februari hechtte de Vlaamse Regering haar principiële goedkeuring aan het 'Ontwerp van Vlaams Klimaatbeleidsplan 2013-2020'. Het Vlaams Klimaatbeleidsplan (VKP) 2013-2020 is uitgesplitst in enerzijds het Vlaams Mitigatieplan (VMP), gericht op het verminderen van de uitstoot aan broeikasgassen, en anderzijds het Vlaams Adaptatieplan (VAP), gericht op het weerbaarder maken van Vlaanderen tegen klimaatverandering.

De VRWI is tevreden dat hij om advies werd gevraagd over het ontwerp van VKP. De VRWI heeft de volgende opmerkingen bij het ontwerp:

- Een gecoördineerde aanpak moet het volledige traject van besluitvorming omvatten;
- Het Vlaams klimaatbeleidsplan is niet empirisch gevalideerd en een lange termijn visie en maatschappelijke en financiële kosten-batenanalyse ontbreken;
- De mogelijkheden van onderzoek en innovatie worden onvoldoende benut;
- De adviezen van de innovatieregiegroepen worden onvoldoende benut.

EXECUTIVE SUMMARY

On February 1st the Flemish Government approved in principle the draft Flemish Climate Policy Plan 2013-2020. The Flemish Climate Policy Plan 2013-2020 is broken down into the Flemish Mitigation Plan, aimed at reducing greenhouse gas emissions, and the Flemish Adaptation Plan, aimed at adapting Flanders to climate change.

The VRWI is satisfied to have been asked for advice on the draft and formulates the following observations on the draft:

- A coordinated approach should include the full range of decision-making;
- The Flemish Climate Policy Plan has not been empirically validated and a long term vision and financial and social cost-benefit-analysis are missing;
- The potential of research and innovation has been insufficiently utilised;
- The advice of the innovation steering groups has been insufficiently utilised.

SITUERING

Op 7 februari 2013 ontving de VRWI een vraag om advies van Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur Joke Schauvliege over de conceptnota 'Ontwerp van Vlaams Klimaatbeleidsplan 2013-2020'.

Het Vlaams Klimaatbeleidsplan (VKP) 2013-2020 is uitgesplitst in enerzijds het Vlaams Mitigatieplan (VMP), gericht op het verminderen van de uitstoot aan broeikasgassen, en anderzijds het Vlaams Adaptatieplan (VAP), gericht op het weerbaarder maken van Vlaanderen tegen klimaatverandering en het opvangen van de te verwachten effecten van deze klimaatverandering.

De Vlaamse Regering hechtte haar principiële goedkeuring aan dit 'Ontwerp van Vlaams Klimaatbeleidsplan 2013-2020', op 1 februari 2013. De goedkeuring gebeurde weliswaar op voorwaarde dat deze *“geen weerslag heeft op de begroting, het personeelskader of de personeelsbudgetten”* en *“dat er geen enkele voorafname wordt gedaan op de verdeelsleutel van de middelen uit het Klimaatfonds”*.

Voorliggend advies werd voorbereid in de Commissie Innovatiebeleid op 14 maart 2013 en door de Commissie Wetenschapsbeleid via een schriftelijke procedure. Het advies werd vervolgens goedgekeurd door de Raad van 28 maart 2013.

De VRWI heeft zich in onderstaand advies geconcentreerd op de domeinen onderzoek en innovatie. Voor aanbevelingen met betrekking tot het Vlaams klimaatbeleidsplan zelf, verwijst de VRWI naar het gezamenlijke advies van de Minaraad, SERV en SALV.

ADVIES

1. EEN GEOÖRDINEERDE AANPAK IS NOODZAKELIJK

De Vlaamse Raad voor Wetenschap en Innovatie is tevreden dat hij om advies werd gevraagd over het ontwerp van het Vlaams Klimaatbeleidsplan (VKP). Klimaatbeleid raakt immers aan vele beleidsdomeinen en dus is een gecoördineerde aanpak noodzakelijk. De VRWI merkt hierbij op dat een gecoördineerde aanpak zich niet mag beperken tot adviesvragen aan relevante beleidsdomeinen, maar het volledige traject van besluitvorming moet omvatten.

2. HET VLAAMS KLIMAATBELEIDSPLAN IS NIET EMPIRISCH GEVALIDEERD EN EEN LANGETERMIJNVISIE EN EEN MAATSCHAPPELIJKE EN EEN FINANCIËLE KOSTEN-BATENANALYSE ONTBREKEN

De VRWI merkt op dat het Vlaams Klimaatbeleidsplan (VKP) niet voldoet aan de kenmerken van wat internationaal wordt aanvaard als 'best practice' bij beleidsvorming. Het VKP is o.a. niet gebaseerd op de principes van 'evidence-based policy making' (zie o.a. OESO), **het ontbreekt immers aan:**

- **een empirisch gevalideerde keuze van de meest kosteneffectieve beleidsopties;**
- **een visie op lange termijn (in dit geval tot 2050) en bijhorende indicatieve tussentijdse doelstellingen na 2020;**
- **een maatschappelijke kosten-batenanalyse, die de lange termijn visie onderbouwt;**
- **een afdoend financieringsplan voor het bereiken van de gestelde doelstellingen.**

Daarentegen is het VKP dat voorligt vooral een inventaris van klimaat gerelateerde maatregelen die reeds genomen of gepland zijn.

2.1. Gebrek aan langetermijnvisie tot 2050

De Europese Routekaart naar een koolstofarme economie 2050 stelt een vermindering van uitstoot van broeikasgassen van minstens 80% voorop als doelstelling in 2050 ten opzichte van 1990. Het Vlaams Mitigatieplan (VMP) schaarst zich wel achter deze Europese doelstelling, maar de inventarisatie van maatregelen in het VMP beperkt zich tot maatregelen die kaderen in een 2020-doelstelling, waarbij bovendien slechts 1/3 van de

vooropgestelde 15% CO₂-reductie door interne maatregelen zou gerealiseerd worden. Voor de overige 2/3 moet beroep worden gedaan op flexibele mechanismen of extra interne maatregelen. Alhoewel de **doelstellingen voor 2020 wel gezien kunnen worden als een tussentijdse doelstelling in een ruimere visie op lange termijn (i.e. 2050)**, dringt de VRWI er op aan nu al maatregelen voor te bereiden die nodig zijn om de doelstellingen tegen 2050 te bereiken. Uitstel van actie zal de Vlaamse samenleving meer kosten en zal veel drastischere ingrepen vergen.

De Europese doelstelling voor 2050 kan als basis dienen voor het uitwerken van een Vlaamse visie en strategie tot 2050. Het klimaatbeleid dient tevens te kaderen in de visie van de Vlaamse overheid met betrekking tot groene groei (zie iRG Eco-innovatie).

2.2. Gebrek aan een afdoend financieringsplan

Een lange termijn visie zonder de nodige budgetten blijft dode letter. De financiering die momenteel in het ontwerpplan is voorzien dekt de uitgaven van de voorgestelde maatregelen in het VMP geheel niet. De VRWI vraagt dan ook om meer **duidelijkheid te creëren over de wijze waarop op een sluitende manier de kosten van de volledige uitvoering van het klimaatbeleid zullen worden gefinancierd.**

2.3. Compensatiemechanisme voor indirecte weglekeffecten industrie

Het Vlaams Mitigatieplan (VMP) stelt dat de middelen in het Vlaams Klimaatfonds deels zullen worden besteed voor het vergoeden van bepaalde ETS-bedrijven in het kader van indirecte 'carbon leakage'. Dit is mogelijk omdat de ETS-richtlijn de Europese bedrijven beschermt voor competitiviteitsverlies tegen oneerlijke concurrentie van buiten de EU. Indien een significant weglekeffect dreigt als gevolg van het in de elektriciteitsprijzen doorrekenen van de kosten in verband met broeikasgasemissies, kunnen de lidstaten de indirecte emissiekost van bedrijven financieel compenseren op basis van Europese richtsnoeren. **De VRWI vraagt een efficiënte en transparante toepassing van dit compensatiemechanisme op basis van de Europese richtsnoeren.**

3. MOGELIJKHEDEN VAN ONDERZOEK EN INNOVATIE ONVOLDOENDE BENUT

De klimaatdoelstellingen voor 2020 waartoe Vlaanderen (in casu België) zich engageerde zijn geen eindpunt, maar slechts een tussenstap in de overschakeling naar een concurrerende koolstofarme economie. Dit betekent dat er voldoende mogelijkheden zijn

om zowel het Vlaamse als internationale O&O&I-proces in te schakelen in het zoeken naar en ontwikkelen van oplossingen, dit zowel op het vlak van mitigatie als van adaptatie. In het kader van de noodzakelijke emissiereductie op de lange termijn zijn investeringen in de ontwikkeling van groene technologie essentieel. Dit wil niet zeggen dat innovatie zich moet beperken tot enkel de technologische component, ook nieuwe processen en business modellen moeten aan bod komen. Omdat problematieken steeds complexer worden en omdat gelijktijdig op de verschillende relevante maatschappelijke domeinen zoals klimaat en energie moet ingespeeld worden is er nood aan systeeminnovatie (zie ook VRWI-advies 140 bij de Vlaamse Strategie Duurzame Ontwikkeling). In een eerder advies over het Vlaams Klimaatplan (VKP) gaven de Minaraad en de SERV bovendien reeds aan dat Vlaanderen meer moet inzetten op innovatie en transitie management (zie gezamenlijk advies Minaraad & SERV over Voortgangsrapport 2008 van het VKP 2006-2012).

De Raad merkt dan ook op dat het VKP de mogelijkheden van onderzoek en innovatie onvoldoende benut. Het plan bevat slechts een zeer beknopte sectie over “onderzoek en innovatie” (met name sectie 3.9), die vooral een weergave is van bestaande innovatie-instrumenten. Een geïntegreerd beeld van innovatieve oplossingen om de klimaatproblematiek aan te pakken ontbreekt.

Gegeven dat (1) de problematiek van klimaatverandering wordt erkend als één van de grote maatschappelijke uitdagingen en gezien er door de Vlaamse Regering op wordt gehamerd dat (2) onderzoek en innovatie cruciaal zijn om Vlaanderen te positioneren als één van de top-5 regio's binnen Europa tegen 2020, drukt de Raad zijn ontgoocheling uit dat het VKP niet wordt aangegrepen als opportuniteit om deze twee vaststellingen aan elkaar te linken en een win-win situatie te creëren.

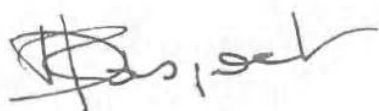
Nochtans stelt de Terconceptnota over het VKP hierover zelf het volgende:

“Mede dankzij het op de agenda plaatsen van de klimaatproblematiek, is er de laatste jaren een sterke aandacht voor het vergroenen van de economie. Om deze te bewerkstelligen zijn enkele losse initiatieven niet voldoende maar is er ook nood aan samenhangend innovatiebeleid dat naast incrementele en technologische innovaties ook innovaties op systeemniveau beoogt. Zodoende kunnen individuele initiatieven tot een beter globaal resultaat leiden.” (p 15)

4. ADVIEZEN VAN INNOVATIEREGIEGROEPEN ONVOLDOENDE BENUT

Ook betreurt de Raad dat het Vlaams Klimaatplan (VKP) niet maximaal gebruik maakt van de aanbevelingen die reeds voorhanden zijn, onder meer deze van de innovatieregiegroepen (iRGs). De aanbevelingen van de innovatieregiegroepen Bouw, Groene Energie en Eco-innovatie die in de schoot van de VRWI werden voorbereid komen in het VKP wel aan bod maar het VKP wordt niet aangegrepen als opportuniteit tot implementatie. Alhoewel het VKP stelt dat het hier gaat om *“waardevolle aanbevelingen die kunnen bijdragen aan onze klimaatdoelstellingen”* komt het VKP niet verder dan het inventariseren van de aanbevelingen van de iRGs:

“Het VKP stelt een inventaris op van de bestaande innovatiemaatregelen zoals de vernieuwing van het MIP-programma en DO-regeling. Daarnaast worden de adviezen van de verschillende innovatieregiegroepen (Groene Energie, Bouw en Eco-innovatie) geïnterpreteerd en worden de innoverende initiatieven op het vlak van energie en klimaat belicht (Vlaams Energiebedrijf, ICTV, Energyville; Terconceptnota p. 15-16 en VMP p. 11).

Danielle Raspoet
Algemeen secretaris

Dirk Boogmans
Voorzitter

VLAAMSE RAAD
VOOR WETENSCHAP
EN INNOVATIE

FLEMISH COUNCIL
FOR SCIENCE
AND INNOVATION

KOLONIËNSTRAAT 56
B-1000 BRUSSEL
WWW.VRWI.BE

T +32 2 212 94 10
F +32 2 212 94 11
INFO@VRWI.BE

D. BOOGMANS | VOORZITTER
D. RASPOET | SECRETARIS

